

Δ.Θ. Καραμήτσος

Η Ιατρική στην Αρχαία Ελλάδα

Δημ. Λυπουρλής

Εκδόσεις Επίκεντρο, σελ. 290, Αθήνα 2008.

Ο τίτλος “Βιβλιοπαρουσίαση” προτιμήθηκε από τον τίτλο “Βιβλιοκρισία” – που είναι ο πλέον χρησιμοποιούμενος – γιατί θεωρώ ότι ένας γιατρός, έστω και καθηγητής ιατρικής, δεν είναι δυνατόν να κρίνει το έργο ενός συγγραφέα φιλόλογου της ολκής του καθηγητή κ. Δημ. Λυπουρλή. Ο καθηγητής Λυπουρλής πολύ νωρίς ασχολήθηκε με τον Ιπποκράτη και τα έργα του (βλ., π.χ., Ιπποκρατική Συλλογή, Ιπποκρατική Ιατρική). Ακολούθησε το ενδιαφέρον του για τον Αριστοτέλη (βλ., π.χ., Αριστοτελικά Μελετήματα, Αριστοτέλης – σε τρεις τόμους – και πολλές άλλες δημοσιεύσεις) ενώ παράλληλα με ραδιοφωνικές εκπομπές και βιβλία έδειχνε το δρόμο για την ορθή χρήση της νεοελληνικής μας γλώσσας (βλ., π.χ., Γλωσσικές Παρατηρήσεις I, II, III). Τελευταία μας ξαναθύμισε το αρχικό του ενδιαφέρον για την ιατρική με τους πέντε κομψούς τόμους για τον Ιπποκράτη.

Τον καθηγητή Λυπουρλή τον γνωρίζουν οι γιατροί της πόλης μας –εκτός των άλλων– και γιατί σε πολλά ιατρικά συνέδρια καλείται να κάνει την εναρκτήρια ομιλία που έχει καθιερωθεί να γίνεται κατά την τελετή έναρξης των συνεδρίων. Μάλιστα πρόσφατα εκμεταλλευθήκαμε την προθυμία του αυτή και οι διαβητολόγοι της ΔΕΒΕ. Όμως, νόμιζα ότι ο καθηγητής Λυπουρλής, μετά από την εξαντλητική επιστημονική ενασχόλησή του με τον Ιπποκράτη και τα γραπτά κείμενα της Σχολής του, είχε αλλάξει πεδία ενδιαφέροντος. Ωστόσο, με το νέο του βιβλίο μας υπενθύμισε την παλαιά και σταθερή αγάπη του προς τα κείμενα της Ιπποκρατικής Σχολής, αλλά και της ιατρικής της αρχαίας Ελλάδας. Εξάλλου, ο τίτλος του βιβλίου είναι σαφής και αποκαλυπτικός, καθώς είναι η «**Ιατρική στην αρχαία Ελλάδα**».

Το βιβλίο που εκδόθηκε από τον εκδοτικό οίκο «Επίκεντρο» είναι εκδοτικώς άρτιο και όμορφο. Σε σχήμα 21×27 εκ., 283 σελίδες και πολύ καλό χαρτί με πλούσια εικονογράφηση σε κερδίζει από την πρώτη ματιά. Η ύλη του ταξινομείται σε τρία μέρη και το κάθε μέρος αποτελείται από πολλά μικρά κεφάλαια, συνήθως των 3-6 σελίδων, σπανίως μεγαλύτερα. Οι τίτλοι των τριών μερών είναι: «Θεοκρατική αντίληψη των εννοιών υγεία – νόσος – ίαση», «Αρχές της φιλοσοφίας: αρχή της επιστήμης» και «Ιπποκράτης». Το πρώτο μέρος αρχίζει από την εποχή του Ομήρου και περιλαμβάνει κεφάλαια για τον Κέλσο, τον Ασκληπιό, τα Ασκληπιεία, τα Ιάματα και άλλα που ασχολούνται με ονόματα σημαντικά αυτής της περιόδου τα οποία, ως άσχετος με το θέμα, συνάντησα πρώτη φορά. Είναι η

εποχή που οι αρχαίοι πρόγονοί μας θεωρούσαν σε μεγάλο βαθμό τους θεούς αρμόδιους και υπεύθυνους για τα νοσήματα και την ίασή τους. Το δεύτερο μέρος αναφέρεται σε ένδεκα φιλοσόφους που άμεσα ή έμμεσα ασχολήθηκαν με την υγεία, τη νόσο και την ίαση, στο πλαίσιο της φιλοσοφικής τους αναζήτησης. Ίσως, με την ανάγνωση του δεύτερου μέρους θα καταλάβει ο αναγνώστης και το πώς προέκυψε —μεταγενεστέρως φυσικά— η έννοια του «Ιατροφιλοσόφου». Στο τρίτο μέρος, που καταλαμβάνει περίπου 50% της έκτασης του βιβλίου, υπάρχουν κείμενα για τον Ιπποκράτη —τον αποκαλούμενο δικαίως και πατέρα της Ιατρικής.

Η μικρή έκταση του κάθε κεφαλαίου και η ωραία εικονογράφηση κάνει το βιβλίο φιλικό και ευχάριστο, γιατί μπορεί να διαβαστεί κατά δόσεις

(αυτό είναι ιδιαίτερο πλεονέκτημα αν ο αναγνώστης είναι πολυσχολος όπως είναι οι περισσότεροι γιατροί). Η γλώσσα του συγγραφέα —που ως καθηγητής της φιλοσοφικής σχολής του ΑΠΘ είχε ως αντικείμενο την αρχαία ελληνική γλώσσα— είναι υπόδειγμα χρήσης της νεοελληνικής ελληνικής γλώσσας και καθίσταται απόλαυση και χαρά του αναγνώστη που θα την προσέξει.

Εμείς οι γιατροί πολλά θα κερδίσουμε διαβάζοντας αυτό το βιβλίο για την ιατρική στην αρχαία Ελλάδα. Μεταξύ των άλλων θα καταλάβουμε τη σύνδεση της φιλοσοφίας με την ιατρική και τη σημαντική συμβολή του Ιπποκράτη στην ορθολογική ιατρική σκέψη, που βασίζεται στην παρατήρηση και τη γνώση. Γιατί εντέλει η ιατρική είναι κυρίως επιστήμη, τέχνη και τεχνική.